

Assignatura:	22660 ART DE RENAIXEMENT			
Professor/a:	Rafael Cornudella Carré			
Cicle:	PRIMER	Curs:	SEGON	Quadrimestre: PRIMER
Crèdits:	5	Tipus:	TRONCAL	
Horari de classe:	Grup 1: Dimarts i Dijous 8:30 – 10:00 Grup 2: Dimarts i Dijous: 11:30 – 13:00			

OBJECTIUS:

Aproximació històrica a l'art italià del primer Renaixement i les seves relacions amb la cultura de l'Humanisme, amb especial èmfasi en les principals personalitats artístiques del segle XV.

TEMARI:

- Humanisme i Renaixement.** Petrarca i els orígens de l'Humanisme – L'Humanisme florentí del primer Quatrecent: classicisme i «humanisme cívic» – Els *studia humanitatis*. Definició, temes i significat històric de l'Humanisme – La difusió de l'Humanisme. El neoplatonisme florentí.
- Brunelleschi, Alberti i l'arquitectura del Renaixement.** Alberti i la teoria de l'art. Brunelleschi i la «invenció» de la perspectiva. Els edificis de Brunelleschi – Alberti: el naixement de la teoria de l'art. La codificació de la perspectiva i el model retòric en el *De pictura*. La teoria de la bellesa i l'harmonia: la *concinnitas*. El *De re aedificatoria* – Alberti: els projectes arquitectònics.
- Escultura del primer Renaixement.** El concurs de 1401. Ghiberti: les primeres portes del Baptisteri – L'emergència de Nanni di Banco i de Donatello. Obres per al Duomo i per a Orsanmichele. La nova estatuària: Donatello, Nanni di Banco i Ghiberti – El relleu: *rilievo stacciato* i perspectiva – Jacopo della Quercia – L'evolució de Ghiberti. Les «portes del Paradís» – L'evolució de Donatello: de la maduresa a les darreres obres.
- Pintura del primer Renaixement.** Corrents conservadors, «Estil Internacional» i Renaixement – Masaccio i Masolino – Fra Filippo Lippi, Fra Angelico, Paolo Uccello, Domenico Veneziano, Andrea del Castagno. Tendències en la pintura i l'escultura fins a finals del Quatrecent. Piero della Francesca – Mantegna – Giovanni Bellini i el naixement de l'escola veneciana moderna. L'itinerari d'Antonello da Messina – Florència a finals de segle: A. del Pollaiuolo, Verrocchio, Ghirlandaio, Filippino Lippi, Botticelli – La via renovadora de Perugino.
- L'estil clàssic de l'Alt Renaixement a Florència i a Roma.** Leonardo – Miquel Àngel – Rafael – Fra Bartolommeo, Andrea del Sarto – Bramante i l'arquitectura clàssica. La pintura a Venècia i al nord d'Itàlia: Giorgione, el jove Tiziano i el jove Sebastiano del Piombo – L'evolució de Tiziano – Correggio – Pordenone, Lotto.
- L'art cinc-centista italià i la qüestió del «Manierisme».** Els usos del mot *maniera*. Els crítics del segle XVII – La rehabilitació del «Manierisme» cinc-centista. Reorientació de la qüestió del «Manierisme» (Shearman, Smith) – La relació amb l'Alt Renaixement i la gènesi del Manierisme – Ideals, formes i convencions de la *maniera*: *regola/licenza*; *varietà* i monotonia; *difficultà/facilità*; *sprezzatura* – *grazia/terribilità*. La figura i l'espai: convencions de la *maniera* – La qüestió del decorum i les primeres crítiques a l'art de la *maniera*.

LECTURA OBLIGATÒRIA:

John SHEARMAN, *Manierismo*, Madrid: Xarait, 1985 (ed. original en anglès: 1967)

BIBLIOGRAFIA BÀSICA*

- BARASCH, Moshe, *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid: Alianza, 1991
- BAXANDALL, Michael, *Giotto and the Orators. Humanist observers of painting in Italy and the discovery of pictorial composition, 1350-1450*, Oxford University Press, 1971
- FREEDBERG, S. J., *Pintura en Italia 1500-1600*, Madrid: Cátedra, 1978
- GARRIGA, J., "La «intersegazione» de Leon Battista Alberti (I)", *D'art*, 20 (1994), p. 11-57
- GOMBRICH, E. H., *El legado de Apeles*, Madrid: Alianza, 1982
- HEYDENREICH, L. – LOTZ, W., *Arquitectura en Italia, 1400-1600*, Madrid: Cátedra, 1991
- JOANNIDES, P., *Masaccio and Masolino. A complete Catalogue*, London: Phaidon, 1993
- KLOTZ, H., *Filippo Brunelleschi. The Early Works and the Medieval Tradition*, London: Academy Editions, 1990
- KRAUTHEIMER, R., *Lorenzo Ghiberti*, Princeton University Press, 1956
- KRUF, H.-W., *Historia de la teoría de la arquitectura. 1. Desde la Antigüedad hasta el siglo XVIII*, Madrid: Alianza, 1990
- NAUERT (Jr.), Charles G., *Humanism and the Culture of Renaissance Europe*, Cambridge University Press, 1995
- PANOFKY, Erwin, *La perspectiva com a «forma simbòlica» i altres escrits de teoria de l'art*, Barcelona: Edicions 62, 1987
- PANOFKY, Erwin, *Renacimiento y Renacimientos en el arte occidental*, Madrid: Alianza, 1975
- ROSENAUER, A., *Donatello*, Milano: Electa, 1993
- TAVERNOR, Robert, *On Alberti and the Art of Building*, Yale University Press, 1998
- WHITE, John, *The Birth and Rebirth of Pictorial Space*, London: Faber & Faber, 1987
- WITTKOWER, R., *Los fundamentos de la arquitectura en la edad del Humanismo*, Madrid: Alianza, 1995

*La resta de la bibliografia bàsica recomanada es facilitarà a l'inici del curs

AVALUACIÓ DEL CURS:

Examen final, que consta de dues parts: 1) comentari d'una o dues obres (amb diapositives) i 2) tema (del temari o extret de la lectura obligatòria)